

Se parempi puolisko

Paavo ja Päivi Lipposen (ent. Herzberg) parisuhteen kehittymistä on seurattu mediassa tarkasti. Viime kesänkin jälkeen vettä mediamyllyyn on saatu monesta näkökulmasta: tärkeimpiä lienevät kakkosvauvan odotus sekä Ahon ja Lipposen parempien puoliskojen avoin kiista rooleistaan miestensä rinnalla. Vauva kelpasi niin Helsingin Sanomien kuin MTV3:n uutiseksi, kina kantoi Kalevan sivuilta Ilta-Sanomien lööpiksi ja Iltalehden monen sivun jutuiksi.

Mediatutkimuksen ja journalismikritiikin kannalta pariskunta Lipposesta tehdyt jutut herättävät monta kiinnostavaa kysymystä. Niistä itsestäänselvimpä ovat naiseus ja politiikka: onko niin, että privaatti inhimillistää ja pehmentää mukavasti miespolitiikkojen imagoa, kun taas aktiivisesti poliittiselle uralle aikovan naisen täytyy olla kovin varovainen yksityisen ja julkisen yhdistämisessä? Monet naistutkijat ovat tätä mieltä. Päivikin oli medialle kaunis ja herttainen "Suomen Diana", kunnes ilmoitti keväällä 1998 Musta laatikko -ohjelmassa haluavansa yhdistää sekä perheenäidin, pääministerin vaimon että kansanedustajan uran. Sama debatti siis jatkui edelleen syksyllä 1999, tällä kertaa vastapelurina rouva Koiviston sijasta rouva Aho.

Toinen kysymys herää privatisoidun tai populaarin poliittisen julkisuuden merkityksestä kansalaisille. Päivi Hertzberg oli se, jota Helsingin Sanomien kolumnissa hehkutettiin keväällä 1998 demarien tähtenä ja pelastajana, "median suosiollisella myötävaikutuksella". Hertzberg lienee saanutkin ennen vaaleja keskivertoon kansanedustajakandidaattiin verrattuna kymmenkertaisia määriä palstatilaa ja ruutu-aikaa. Mutta itse vaaleissa sama tähti keräsi reilut tuhat ääntä.

Ehkä kiinnostavinta aineistossa on kuitenkin journalismin sisäinen parisuhdeselvittely: Se miten virallisemmat mediat ja genret suhteutuvat populaarimpaan puoliskoonsa. Tässä mielessä totuus on vertauskuvia ihmeellisempää ja monisyisempää. Erilaisista av(i)oliitoista on ihan konkreettisesti tullut se keskeinen perusaines, josta julkinen ja yksityinen, virallinen ja populaari sekoitetaan ainakin oletettavasti yleisöille maistuvaksi mediacocktailiksi. Vaikka

ME NAISET 11.6.1999

niin kutsutusta pennypress-lehdistöstä lähtien populaarimedia olisikin aina ollut valmis kirjaamaan oman, suhteilla ja skandaaleilla maustetun versionsa politiikasta, niin jotain on hiljattain tapahtunut perinteiselle journalismille.

Näyttää siltä, että niin sanotut vakavat mediagenret ovat nyt valmiita sitoutumaan tähän ennen niin epäpyhään julkisen ja yksityisen avioliittoon. Samalla kun suhteet nostavat perinteisen politiikan henkilötoimijoiden privaattielämän uutisiksi, ne oikeuttavat virallisempien viestimien ja niiden lajityyppien pääsyn aiemmin populaarijournalismille varatuille apajille. Esimerkiksi Helsingin Sanomien juttu Päivin ja Paavon häistä alkoi etusivun kuvalla ja jatkui kuin paraskin naistenlehden raportti kuvaten parin lahjapöytää ja morsiamen säteilyä. (Puhumattakaan siitä, että seremonia uutisoitiin myös Ylen TV1:n puoli yhdeksän lähetyksessä).

Täten median sisäinen perinteinen pesäero kuroutuu umpeen. On vaikeaa enää sanoa, kumpi on se parempi – virallinen, tärkeä, uskottava – puolisko, Rouva Viihde vai Herra Asia. Tai Prinssi Utismedia vai Prinsessa Hömppäjournalismi. Samoin nuo pariskunnat ovat pistäneet keskenään kaapinpaikan uusiksi. Kun aiemmin tabloid- tai vaikkapa naistenlehti saattoi napata virallisen uutisen ja kertoa yksityiskohtia julkisten kulissien takaa, kelpaavat popu-

ME NAISET 11.6.1999

laarimedian paljastukset nyt vakavan journalismin uudelleen käsittelyyn. Ajattellaan vain, miten Me Naisista tuli hetkessä Lippos/Hertzberg -kuninkaallisten hovitiedonantaja, jota muut mediat kiltisti siteerasivat. Toisaalta lehti käsittelee suvereenisti Suomen EU-puheenjohtajuutta haastatellessaan "Päiviä" ja "pääministeri Lipposta" 11.6.1999. Onneksi ei unohdettu raportoida, että kotiasiat oli ennen puheenjohtajakautta järjestetty kuntoon: Päivi sai auton ja perhe uuden kodin Kesärannasta.

Onkohan vakava media kuitenkin vähän häpeissään, että on lähtenyt mukaan tähän privaatin ja yksityisen, populaarin ja virallisen avioliittoon? Se selittäisi ne monet kolumnimuotoiset mediakritiikit, joissa on arvosteltu suhteen ja erityisesti Päivin saamaa mediajulkisuutta. Toisaalta tuntuu, että aiemmin heikomman astian asemassa ollut viihteellinen media kantaa ylpeästi vastuunsa entisenä heikompana astiana, joka nykyään usein saakin sen paremman puoliskon roolin. Jos avioliitto kuvaa yksityisen alueen tunteista suurinta, joka juhlistetaan, julkistetaan ja virallistetaan yhteiskunnalliseksi instituutioksi, sopii avioliitto-metafora täydellisesti politiikan privatisoitumiseen ja "intimisäätioon" mediassa. Paljonko tässä liitossa on mukana todellista intohimoa, paljonko hyödyn tavoittelua ja yleisöjen kalastelua, sen tietäneen jokainen liittoon ryhtynyt journalisti itse.

*Minna Aslama,
KTM, tutkija
Helsingin yliopisto / Yleisradio Oy*